DOMSTOLENS DOM (Anden Afdeling)

15. februar 1996 *

I sag C-226/94,

angående en anmodning, som Tribunal de commerce d'Albi (Frankrig) i medfør af EF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag,

Grand garage albigeois SA,

Établissements Marlaud SA,

Rossi Automobiles SA,

Albi Automobiles SA,

Garage Maurel & Fils SA,

Sud Auto SA,

Grands garages de Castres,

Garage Pirola SA,

Grand garage de la gare,

Mazametaine automobile SA,

Établissements Capmartin SA,

* Processprog: fransk.

Graulhet automobiles SA

mod

Garage Massol SARL,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af Kommissionens forordning (EØF) nr. 123/85 af 12. december 1984 om anvendelse af traktatens artikel 85, stk. 3, på kategorier af salgs- og serviceaftaler vedrørende motorkøretøjer (EFT 1985 L 15, s. 16),

har

DOMSTOLEN (Anden Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, G. Hirsch, og dommerne G.F. Mancini og F.A. Schockweiler (refererende dommer),

generaladvokat: D. Ruiz-Jarabo Colomer
justitssekretær: fuldmægtig L. Hewlett,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

— sagsøgerne i hovedsagen ved advokat Jean-Pierre Doury, Poitiers

— den franske regering ved sous-directeur Catherine de Salins, Udenrigsministeriets direction des affaires juridiques, og secrétaire des affaires étrangères Jean-Marc Belorgey, ligeledes Udenrigsministeriets direction des affaires juridiques, som befuldmægtigede

— den græske regering ved assisterende juridisk konsulent Fokion Georgakopoulos, Statens Advokatkontor, og rettergangsfuldmægtig Maria Basdeki, Statens Advokatkontor, som befuldmægtigede

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved Francisco Enrique González Díaz, Kommissionens Juridiske Tjeneste, og Géraud de Bergues, der er udstationeret som national ekspert ved Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at der i retsmødet den 16. november 1995 er afgivet mundtlige indlæg af sagsøgerne i hovedsagen ved advokat Jean-Pierre Doury, den franske regering ved Jean-Marc Berlorgey og den græske regering ved Fokion Georgakopoulos samt af Kommissionen ved Francisco Enrique González Díaz og Guy Charrier, der er udstationeret som national ekspert ved Kommissionens Juridiske Tjeneste,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 14. december 1995,

afsagt følgende

Dom

1 Ved dom af 22. juli 1994 indgået til Domstolen den 2. august 1994 har Tribunal de commerce d'Albi i medfør af EF-traktatens artikel 177 forelagt et præjudicielt spørgsmål vedrørende fortolkningen af Kommissionens forordning (EØF) nr. 123/85 af 12. december 1984 om anvendelse af traktatens artikel 85, stk. 3, på kategorier af salgs- og serviceaftaler vedrørende motorkøretøjer (EFT 1985 L 15, s. 16).

2 Spørgsmålet er blevet rejst under en sag mellem selskaberne Grand garage albigeois, Établissements Marlaud, Rossi Automobiles, Albi Automobiles, Garage Maurel & Fils, Sud Auto, Grands garages de Castres, Garage Pirola, Grand garage de la gare, Mazametaine automobile, Établissements Capmartin og Graulhet automobiles (herefter »Grand garage albigeois m.fl.«), på den ene side, og garage Massol, på den anden side, hvorunder sagsøgerne har gjort gældende, at sagsøgte har tilsidesat god markedsføringsskik.

3 Grand garage albigeois m.fl., som har hjemsted i det franske departement Tarn, er eneforhandler af bilmærkerne Citroën, Ford, Honda, Peugeot og Renault.

4 Garage Massol, som har hjemsted i Albi i samme departement, er uafhængig erhvervsdrivende og videreforhandler af nye køretøjer af forskellige mærker, som har været indregistreret i mindre end tre måneder, eller som har kørt under 3 000 km. Firmaet har ligeledes et lager af sådanne biler og gør reklame for at fremme salget af bilerne.

5 Da Grand garage albigeois m.fl. fandt, at garage Massol, som ikke er tilsluttet et forhandlernet for nogen bilfabrikant, og som ikke er befuldmægtiget mellemhandler i den betydning, der er forudsat i artikel 3, nr. 11, i forordning nr. 123/85, havde tilsidesat god markedsføringsskik over for de sagsøgende eneforhandlere, anlagde disse den 17. marts 1994 sag ved Tribunal de commerce d'Albi med påstand om, at garage Massol tilpligtes at ophøre med sin virksomhed og at betale erstatning for det tab, eneforhandlerne har lidt ved, at garage Massol har tiltrukket deres kunder, nedbrudt deres forhandlernet og tvunget dem til at give rabatter for ikke at miste deres kunder.

6 Grand garage albigeois m.fl. har under sagen gjort gældende, at garage Massol's virksomhed er ulovlig, da firmaet har tilsidesat både eneforhandlingskontrakter, som er indgået mellem bilfabrikanterne og eneforhandlerne, og Fællesskabets rets-

forskrifter. Ifølge disse kontrakter har eneforhandlerne eneret til at etablere sig på et bestemt område samt handle med og sælge nye køretøjer, det være sig direkte eller ved deres repræsentanter. Følgelig kan en videreforhandler af automobiler, der ikke er tilsluttet noget forhandlernet for et bestemt bilmærke, alene udøve virksomhed som befuldmægtiget mellemhandler i den betydning, der er forudsat i artikel 3, nr. 11, i forordning nr. 123/85, og på de betingelser, der nærmere er fastsat i Kommissionens meddelelse 91/C 329/06 af 4. december 1991 (»Nærmere redegørelse for virksomhed, der udøves af mellemhandlere i automobilbranchen«, EFT C 329, s. 20). Navnlig må mellemhandlere kun handle for regning af en køber, som er den endelige forbruger, de må ikke føre lager, og de må ikke — heller ikke ved sin reklamering — vildlede offentligheden, så den får indtryk af, at de er videreforhandlere. Endelig er det retsstridigt, at uafhængige videreforhandlere skaffer sig forsyninger af nye biler.

7 Heroverfor har garage Massol gjort gældende, at det er retmæssigt at drive virksomhed som uafhængig eneforhandler. Eneforhandlerne kan ikke påberåbe sig en eneforhandlingskontrakt, så længe bilforhandlernettene ikke er så tætte, at det er umuligt for en uafhængig videreforhandler at få leveret nye køretøjer af et bestemt mærke. For øjeblikket sælger bilfabrikkerne 40% af produktionen uden for deres eneforhandlingsnet. Som følge af princippet i code civil om kontrakters begrænsede virkning er eneforhandlingskontrakter desuden kun bindende for parterne og kan ikke gøres gældende over for tredjemand, for hvem der ikke gælder noget forbud mod at sælge de nye køretøjer med fortjeneste, som han erhverver retmæssigt. Endelig er eneforhandlere afskåret fra at påberåbe sig undtagelsesbestemmelserne i forordning nr. 123/85, da de indgåede eneforhandlingskontrakter ikke er i samklang med de betingelser, som er fastsat i denne forordning.

8 Da Tribunal de commerce d'Albi fandt, at afgørelsen af den for retten verserende tvist var afhængig af, hvorledes fællesskabsretten fortolkes, har den besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Kan franske eneforhandlingskontrakter (med Peugeot, Renault, Citroën, Ford og Honda) gøres gældende over for andre erhvervsdrivende, når henses til de almindelige fællesskabsretlige regler, som sikrer adgang til fri erhvervsudøvelse, og inde

holder forordning nr. 123/85 eller Domstolens praksis hjemmel til — navnlig i tilfælde, hvor en uafhængig videreforhandler retmæssigt fremskaffer nye motorkøretøjer fra et forhandlernet — at bilfabrikanten, importøren eller en handlende, som er tilsluttet forhandlernettet i en medlemsstat, modsætter sig, at den uafhængige videreforhandler indfører og videresælger køretøjerne inden for medlemsstaten alene med den begrundelse, at den pågældende ikke er godkendt forhandler eller ikke er fuldmagtshaver?«

9 Med dette spørgsmål ønsker den forelæggende ret i det væsentlige oplyst, om forordning nr. 123/85 skal fortolkes således, at den er til hinder for, at en erhvervsdrivende, som hverken er godkendt forhandler, der er tilsluttet salgsnettet for fabrikanten af et bestemt bilmærke, eller befuldmægtiget mellemhandler i den betydning, der er forudsat i forordningens artikel 3, nr. 11, driver uafhængig virksomhed med videresalg af nye køretøjer af det pågældende mærke.

10 Med henblik på besvarelsen af dette spørgsmål skal det først påpeges, at aftaler mellem virksomheder, der kan påvirke samhandelen mellem medlemsstater, og som har til formål eller til følge at hindre, begrænse eller fordreje konkurrencen inden for fællesmarkedet, er uforenelige med fællesmarkedet og forbudt. Ifølge artikel 85, stk. 2, har sådanne aftaler ingen retsvirkning, medmindre Kommissionen efter stk. 3 erklærer bestemmelserne i stk. 1 uanvendelige.

11 En sådan beslutning om at erklære konkurrencereglerne uanvendelige kan Kommissionen træffe enten i form af en individuel beslutning vedrørende en bestemt aftale i medfør af Rådets forordning nr. 17 af 6. februar 1962: første forordning om

anvendelse af bestemmelserne i traktatens artikel 85 og 86 (EFT 1959-1962, s. 81) eller i form af en forordning om fritagelse af visse kategorier af aftaler i medfør af Rådets forordning nr. 19/65/EØF af 2. marts 1965 om anvendelse af bestemmelserne i traktatens artikel 85, stk. 3, på kategorier af aftaler og samordnet praksis (EFT 1965-1966, s. 31). Ved en sådan forordning om fritagelse fastsætter Kommissionen de betingelser, hvorunder forbuddet i artikel 85, stk. 1, er uanvendeligt på en aftale, som ellers i sig selv opfylder betingelserne for dette forbud.

12 Formålet med forordning nr. 123/85, som Kommissionen vedtog i henhold til forordning nr. 19/65, er at godkende visse salgs- og serviceaftaler vedrørende motorkøretøjer, som ellers ville være forbudt.

13 Ved forordning nr. 123/85 erklæres i medfør af traktatens artikel 85, stk. 3, og på de i forordningen udtømmende nævnte betingelser bestemmelserne i artikel 85, stk. 1, uanvendelige på aftaler, hvorved en leverandør overdrager til en godkendt forhandler inden for et bestemt område at fremme salg af automobiler og service i forbindelse hermed, og hvorved denne forpligter sig til inden for det pågældende område kun at levere de af kontrakten omfattede varer til forhandleren.

14 Ved forordningen erklæres således navnlig artikel 85, stk. 1, uanvendelig på den forpligtelse, leverandøren pålægger den godkendte forhandler til ikke at sælge de af kontrakten omfattede varer til andre forhandlere, som ikke er tilsluttet salgsnettet (artikel 3, nr. 10), bortset fra til mellemhandlere, dvs. erhvervsdrivende, der handler på den endelige forbrugers vegne og regning, og som har modtaget en skriftlig fuldmagt dertil (artikel 3, nr. 11).

15 Som tidligere fastslået af Domstolen indeholder forordning nr. 123/85, der er en gennemførelsesforordning til traktatens artikel 85, stk. 3, ikke nogen bindende for-

skrifter, der direkte påvirker gyldigheden eller indholdet af vilkårene i en aftale eller forpligter aftaleparterne til at tilpasse aftalen til forordningen, men hjemler blot mulighed for, at de erhvervsdrivende inden for automobilbranchen i et vist omfang kan indgå salgs- og serviceaftaler, som trods visse vilkår om eneret og om forbud mod konkurrence ikke omfattes af forbuddet i artikel 85, stk. 1 (jf. dom af 18.12.1986, sag 10/86, VAG France, Sml. s. 4071, præmis 12 og 16).

16 I den forbindelse bør det fremhæves, at forordning nr. 123/85 i overensstemmelse med den funktion, denne forordning skal opfylde ved anvendelsen af traktatens artikel 85, kun vedrører kontraktforholdet mellem leverandørerne og deres godkendte forhandlere, idet den fastsætter, under hvilke betingelser visse aftaler mellem disse indbyrdes er retmæssige efter traktatens konkurrenceregler.

17 Dens formål er derfor begrænset til at gælde for indholdet af aftaler, som de parter, der er knyttet til hinanden i et salgsnet for et bestemt produkt, retmæssigt kan indgå efter de traktatbestemmelser, som forbyder begrænsninger for den normale konkurrence inden for fællesmarkedet.

18 Da forordningen alene fastslår, hvad parterne i sådanne aftaler kan eller ikke kan forpligte sig til at gøre i forhold til tredjemand, har forordningen derimod ikke til formål at regulere virksomheden for de tredjemænd, der kan virke på markedet uden for det område, som er dækket af salgsaftalerne.

19 Bestemmelserne i denne fritagelsesforordning kan derfor ikke berøre tredjemands — herunder uafhængige handlendes — rettigheder og forpligtelser i forhold til de kontrakter, som er indgået mellem bilfabrikanter og deres eneforhandlere.

20 Af det anførte følger, at forordning nr. 123/85 ikke kan fortolkes således, at den forbyder en erhvervsdrivende, der ikke er tilsluttet et officielt salgsnet for et bestemt bilmærke, og som ikke er befuldmægtiget mellemhandler i forordningens forstand, at drive uafhængig virksomhed med salg af nye køretøjer af det pågældende mærke.

21 Hvad endelig angår førnævnte meddelelse fra Kommissionen 91/C 329/06, som sagsøgerne i hovedsagen har påberåbt sig, har denne meddelelse alene til formål at klargøre visse af de i forordningen anvendte begreber og kan derfor ikke ændre forordningens anvendelsesområde.

22 Den forelæggende rets spørgsmål må herefter besvares med, at forordning nr. 123/85 skal fortolkes således, at den ikke er til hinder for, at en erhvervsdrivende, som hverken er godkendt forhandler, der er tilsluttet salgsnettet for fabrikanten af et bestemt bilmærke, eller som er befuldmægtiget mellemhandler i den betydning, der er forudsat i forordningens artikel 3, nr. 11, driver uafhængig virksomhed med videresalg af nye køretøjer af det pågældende mærke.

Sagens omkostninger

23 De udgifter, der er afholdt af den franske og græske regering samt af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Anden Afdeling)

vedrørende det spørgsmål, der er forelagt af Tribunal de commerce d'Albi ved dom af 22. juli 1994, for ret:

Kommissionens forordning (EØF) nr. 123/85 af 12. december 1984 om anvendelse af traktatens artikel 85, stk. 3, på kategorier af salgs- og serviceaftaler vedrørende motorkøretøjer skal fortolkes således, at den ikke er til hinder for, at en erhvervsdrivende, som hverken er godkendt forhandler, der er tilsluttet salgsnettet for fabrikanten af et bestemt bilmærke, eller som er befuldmægtiget mellemhandler i den betydning, der er forudsat i forordningens artikel 3, nr. 11, driver uafhængig virksomhed med videresalg af nye køretøjer af det pågældende mærke.

Hirsch Mancini Schockweiler

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 15. februar 1996.

R. Grass G. Hirsch

Justitssekretær Formand for Anden Afdeling